

Capitolul al II-lea. Aspecte procedurale. Competența instanțelor judecătorești în acțiunile întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 95/2006. Sarcina probei și mijloace de probă

8. Acțiune în despăgubiri întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 95/2006 și ale Codului civil. Neparcurgerea procedurii administrative în fața Comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis. Competența materială a judecătoriei. Incidența principiului aplicării legii speciale cu prioritate față de legea generală

Dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006 (art. 687 din legea republicată – *n.n.*) instituie în favoarea judecătoriei o competență materială și teritorială specială de soluționare a acțiunilor având ca obiect antrenarea răspunderii civile delictuale în ceea ce privește actul medical de malpraxis, chiar dacă, alături de prevederile legii speciale, sunt invocate, ca teme de drept, și dispozițiile Codului civil, întrucât norma specială are prioritate de aplicare atunci când vine în concurs cu norma generală, înlăturând astfel competența materială de drept comun din Codul de procedură civilă raportată la criteriul valoric.

I.C.C.J., s. I civ., dec. nr. 578 din 19.02.2014, www.scj.ro

Prin cererea înregistrată la data de 06.12.2012 pe rolul Judecătoriei Sectorului 5 București, reclamanta U.A. a solicitat, în temeiul dispozițiilor art. 642 alin. (2) și urm. din Legea nr. 95/2006, art. 8 din O.M.S. nr. 482/2007, art. 6 din Legea nr. 46/2003, art. 1 din Ordinul nr. 386/2004, Codul de deontologie medicală, în contradictoriu cu M.S. SRL și D.O., obligarea părților în solidar la repararea prejudiciilor materiale și morale pe care le-au provocat prin efectuarea, la data de 12.12.2011, a unui act medical constând în colonoscopie, viciat de săvârșirea mai multor greșeli profesionale, respectiv 18.600 lei, cu titlu de daune materiale, plata lunară a sumei de 1500 lei, plata sumei de 500.000 lei, cu titlu de daune morale.

Prin sentința nr. 7398/12.09.2013, Judecătoria Sectorului 5 București a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București, reținând că, în măsura în care se optează pentru competența specială a judecătoriei, partea este obligată a urma întreaga procedură conform Legii nr. 95/2006, începând cu indicarea temeiului de drept al cererii, precum și sesizările ulterioare ale organismelor medicale, neputând fi admisă soluția potrivit căreia temeiul de drept al acțiunii este în Codul civil, cauza juridică fiind răspunderea civilă delictuală de drept comun, iar competența se determină potrivit legii speciale. Or, din analiza

cererii de chemare în judecată, rezultă că fundamentarea acțiunii este făcută pe dispozițiile art. 1385-1387 NCC, iar pentru daunele morale solicitate se indică tot prevederile conținute în acest cod. Întemeierea acțiunii pe dreptul comun al răspunderii civile delictuale rezultă și, *per a contrario*, din aceea că, potrivit înscrisurilor depuse la dosar, reclamanta nici nu a urmat procedura prealabilă menționată în Capitolul VI din Legea nr. 95/2006, care ar atrage, subsecvent, competența specială a judecătoriei.

Așa fiind, instanța nu poate reține că în cauză se aplică normele speciale în materie de competență, prevăzute de dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006, întrucât cererea de chemare în judecată este redactată și fundamentată pe răspunderea civilă delictuală de drept comun, fiind incidente dispozițiile art. 2 pct. 1 lit. b) CPC 1865.

Prin sentința civilă nr. 6334/25.10.2013, Tribunalul București, Secția a VI-a civilă, a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București, a constatat conflictul negativ de competență și a înaintat dosarul pentru soluționare la Curtea de Apel București, reținând că în privința răspunderii delictuale a malpraxisului medical există o procedură și o competență specială de soluționare acordate judecătoriei, potrivit prevederilor art. 676 al Legii nr. 95/2006, neaplicându-se regulile generale pentru competența după valoarea obiectului cererii. S-a mai reținut că această competență materială și teritorială este una de ordine publică, fiind stabilită printr-o normă imperativă de interes public, putând fi invocată și de tribunal până la prima zi de înfățișare, conform art. 159¹ alin. (2) CPC 1865. Dacă temeiul de drept este același ca la orice faptă ilicită, și anume răspunderea civilă delictuală prevăzută de art. 1357-1374 NCC, competența și procedura de soluționare a unui litigiu de malpraxis medical sunt reglementate de legea specială, care derogă de la dreptul comun.

Prin decizia nr. 132/10.12.2013, Curtea de Apel București, Secția a VI-a civilă, a stabilit ca fiind competență materială a soluționa cauza Judecătoriei Sectorului 5 București, reținând că, față de prevederile Legii nr. 95/2006, nu se poate opta pentru competența instanței, aceasta fiind stabilită printr-o normă imperativă de interes public în favoarea judecătoriei. Împrejurarea că s-a respectat sau nu procedura prealabilă reglementată de Legea nr. 95/2006 nu constituie temei pentru stabilirea competenței instanței în soluționarea cererii de față, acest fapt ținând de soluționarea cauzei, iar din conținutul cererii introductive de instanță rezultă cert temeiul răspunderii ca fiind cel al legii speciale cu referire la dreptul comun.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs, întemeiat pe dispozițiile art. 304 pct. 9 CPC 1865, pârâta M.S. SRL. (...)

Recursul este nefondat, pentru argumentele ce succed:

Obiectul cererii introductive de instanță îl constituie prejudiciul material și moral izvorât dintr-un act medical greșit, fiind invocate ca temei al răspunderii prevederile Legii nr. 95/2006, O.M.S. nr. 482/2007, Legea nr. 46/2003, Ordinul nr. 386/2004, Codul de deontologie medicală al colegiului medicilor din România aplicabil în 2005, dar și cel aplicabil în 2013, art. 1357, art. 1358, art. 1385 NCC. Prin cererea formulată, reclamanta a arătat că „temeiul pretențiilor îl reprezintă Legea nr. 95/2006 care instituie o răspundere civilă generală, legală, pentru unitățile sanitare” și că solicitarea de reparare integrală a prejudiciului suferit se întemeiază, în plus față

de textele legale menționate mai sus, pe prevederile art. 1357, art. 1358 NCC, cu luarea în considerare a calității de profesionist a medicului D.O. Astfel, contrar susținerilor recurentei-pârâte, din conținutul cererii de chemare în judecată rezultă că reclamanta și-a întemeiat demersul judiciar pe dispozițiile speciale în materie, în complinirea cărora a apelat la dispozițiile de drept comun ce reglementează răspunderea civilă delictuală.

Conform art. 676 din Legea nr. 95/2006, „instanța competentă să soluționeze litigiile prevăzute în prezenta lege este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamat”. Textul legal anterior citat instituie, astfel, o competență materială și teritorială specială de soluționare a răspunderii civile delictuale în ceea ce privește actul medical de malpraxis în favoarea judecătoriei, care înlătură competența de drept comun raportată la criteriul valoric, întrucât norma specială are prioritate de aplicare atunci când vine în concurs cu norma generală, conform principiului *specialia generalibus derogant*.

Recurenta-pârâtă a susținut că dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006 se aplică doar în cazul prevăzut de art. 673 alin. (1) din lege, care prevede că „în cazul în care asigurătorul sau oricare dintre părțile implicate nu este de acord cu decizia Comisiei, o poate contesta la instanța de judecată competentă, în termen de 15 zile de la data comunicării deciziei” și că numai în măsura în care reclamanta ar fi optat pentru procedura legii speciale, competența materială ar fi fost cea prevăzută în acest act normativ. Însă o asemenea abordare nu poate fi primită, întrucât art. 673 alin. (1) se află situat în Capitolul VI din lege, privind procedura de stabilire a cazurilor de răspundere civilă profesională pentru medici, farmaciști și alte persoane din domeniul asistenței medicale, deci într-o secțiune ce reglementează o procedură specială, în timp ce art. 676 se află situat în Capitolul VII, Dispoziții finale, fiind o normă de sine stătătoare, a cărei finalitate nu este condiționată de raportarea la un alt text de lege și care vizează soluționarea tuturor litigiilor fundamentate pe dispozițiile Legii nr. 95/2006.

Critica potrivit căreia nu se poate admite soluția conform căreia temeiul de drept al acțiunii este în Codul civil, cauza juridică fiind răspunderea civilă delictuală de drept comun, iar competența să se determine potrivit legii speciale, respectiv Legea nr. 95/2006, este neîntemeiată, întrucât, conform principiului disponibilității, reclamanta și-a întemeiat pretențiile pe dispozițiile legii speciale (trimiterea la normele dreptului comun fiind în completarea acestui temei juridic), așa încât și norma de competență se regăsește în aceeași lege specială. Aspectul învederat de recurent, în legătură cu stabilirea cazului de malpraxis prin urmarea unei anumite proceduri speciale – nerespectate în speță –, nu este un element în funcție de care să se determine competența, ci unul ulterior, vizând etapa soluționării litigiului.

Pentru aceste considerente, în aplicarea dispozițiilor art. 312 alin. (1) CPC 1865, Înalta Curte a respins recursul, ca nefondat.

NOTĂ. În sensul acestei interpretări, tribunalele au declinat competența către judecătorii, spre exemplu, în următoarele sentințe: *sent. nr. 3023/06.05.2011 a Trib. Sălaj*; *sent. nr. 2085/16.10.2007 a Trib. Timiș*, iar în același dosar, în urma invocării conflictului negativ de competență de către tribunal, Curtea

de Apel Timișoara a stabilit competența de primă instanță a judecătoreiei; *sent. nr. 536/15.03.2013 a Trib. București, s. a IV-a civ.; sent. nr. 1168/30.06.2010 a Trib. București, s. a III-a civ.; sent. nr. 80/21.01.2011 a Trib. București, s. a III-a civ.; sent. nr. 691/21.03.2016 a Trib. Timiș; sent. nr. 352/04.04.2016 a Trib. Galați*, iar în același dosar, în urma invocării conflictului negativ de competență, Curtea de Apel Galați, prin *sent. nr. 99/11.05.2016*, a stabilit competența de primă instanță a judecătoreiei.

În același sens, a se vedea și **spețele nr. 9 și 10**.

În sens contrar, tot în jurisprudența Curții de Apel București, dispozițiile art. 673 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 au fost interpretate în sensul că parcurgerea procedurii administrative prealabile (sesizarea Comisiei) nu este obligatorie, iar, pe de altă parte, că, odată introdusă o acțiune potrivit dreptului comun, acestea i se aplică normele legale privitoare la competența materială și teritorială din Codul de procedură civilă. Curtea de Apel București a apreciat că nu este incident principiul aplicării cu prioritate a legii speciale (*specialia generalibus derogant*). Legea nr. 95/2006 nu stabilește, prin dispoziție specială, derogatorie de la dreptul comun, competența judecătoreiei în soluționarea litigiilor prevăzute în Legea nr. 95/2006 decât în cazul parcurgerii procedurii prealabile în fața Comisiei (în acest sens, a se vedea **speța nr. 11**). Conform cu această interpretare a fost pronunțată și *dec. civ. nr. 764/10.04.2012 a C.A. București*.

9. Conflict de competență între judecătoreie și tribunal privind acțiunea în constatare a unui caz de malpraxis. Cereri adresate direct instanței. Competență materială expres reglementată de legea specială în favoarea judecătoreiei

Potrivit dispozițiilor art. 676 din Legea nr. 95/2006 (art. 687 din legea republicată – *n.n.*), instanța competentă să soluționeze litigiile prevăzute de această lege este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamat. Așadar, legiuitorul a prevăzut o competență specială în ceea ce privește cererile de chemare în judecată având ca petit principal constatarea unui act de malpraxis medical, solicitarea de acordare a sumei pentru acoperirea prejudiciului fiind accesorie cererii principale și revenind spre soluționare, conform dispozițiilor art. 123 alin. (1) NCP, instanței competente pentru cererea principală.

Nu se poate reține că dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006 se referă numai la competența instanței investite cu soluționarea contestației formulate împotriva deciziei Comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis, întrucât Legea nr. 95/2006 reglementează inclusiv litigiile privind constatarea cazurilor de malpraxis potrivit dispozițiilor art. 665, art. 666 din Legea nr. 95/2006 (art. 676, art. 677 din legea republicată – *n.n.*).

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a V-a civilă, la data de 22.01.2014, reclamanta N.L.M., în contradictoriu cu pârâții Spitalul S., I.C. și D.A., a solicitat tribunalului ca, prin hotărârea pe care o va pronunța, să dispună obligarea pârâților la plata în solidar a sumei de 250.000 Euro, echivalentul a 1.134.475 lei, cu titlu de daune morale pentru prejudiciul adus prin culpa medicală constând în diagnostic și tratament greșite, ce au dus la pierderea trompei uterine dreapta a reclamantei; să stabilească culpa medicală a pârâților Spitalul S., I.C. și D.A.; obligarea pârâților la publicarea într-un ziar de largă circulație și difuzarea pe un post de televiziune de audiență națională, în intervalul 19:00-21:00, pe cheltuiala acestora, a dispozitivului hotărârii judecătorești și a unei informări succinte și clare privind acest caz de „malpraxis medical.

În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat că, la data de 24.02.2013, s-a prezentat la Unitatea Primiri Urgențe a Spitalului S., având dureri puternice la nivelul regiunii abdominal/lombare dreapta, unde a fost examinată de medicii C.I. și A.D. și a fost diagnosticată cu „chist ovarian drept. congestie pelvină”, pentru care a urmat un tratament. Durerile și sângerările s-au accentuat în urma tratamentului prescris, iar în data de 12.03.2013 a efectuat un test de sarcină, care a ieșit pozitiv. În aceeași zi a mers la Spitalul Universitar de Urgență E. – Secția obstetrică-ginecologie, unde a fost diagnosticată cu sarcină extrauterină, sindrom aderențial pelvin și hemoperitoneu. Urmare a complicațiilor apărute din cauza diagnosticului inițial eronat și a tratamentului defectuos, a fost necesară intervenția chirurgicală laparoscopică în regim de urgență, iar din cauză că trompa dreapta fusese prinsă în aderențe, aceasta a fost scoasă. În drept, au fost invocate dispozițiile art. 192 și urm. NCPC, art. 253, art. 1357, art. 1373, art. 1383 și art. 1391 NCC, art. 642 și urm. din Legea nr. 95/2006.

La data de 28.04.2014, pârâta I.C. a formulat întâmpinare, prin care a ridicat excepția necompetenței materiale a Tribunalului București, apreciind că instanța competentă este Judecătoria Sectorului 1 București, iar pe fond, a solicitat respingerea acțiunii. (...)

Prin sentința civilă nr. 855/26.06.2014, pronunțată de Tribunalul București, Secția a V-a civilă, a fost admisă excepția necompetenței materiale a Tribunalului București și a fost declinată competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 1 București, cauza fiind înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 02.10.2014.

La data de 28.11.2014, Judecătoria Sector 1 București, Secția civilă, a admis excepția necompetenței materiale invocată din oficiu și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București. A constatat ivit conflictul de competență și a trimis cauza Curții de Apel București pentru soluționarea conflictului.

S-a reținut că, pentru stabilirea competenței, instanța va avea în vedere dispozițiile art. 99 alin. (2) NCPC, instanța competentă să soluționeze cauza determinându-se ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt. Dacă pentru capătul de cerere privind obligațiile de a face neevaluabile în bani, competența aparține judecătoriei, în temeiul art. 94 pct. h) NCPC, pentru determinarea instanței competente să soluționeze primul capăt de cerere se impun anumite discuții.

Astfel, pe de o parte, instanța a reținut că Legea nr. 95/2006 reglementează, în Titlul XV, răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice, arătând în Capitolul I procedura de stabilire a cazurilor de răspundere civilă profesională pentru medici, farmaciști și alte persoane din domeniul asistenței medicale (competența comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis și posibilitatea ca oricare dintre părțile implicare să conteste decizia comisiei la instanța de judecată competentă), ca apoi să stabilească în Capitolul VII „Dispoziții finale” că „Instanța competentă să soluționeze litigiile prevăzute în prezenta lege este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamant”. Or, această dispoziție nu se poate referi, în opinia instanței, decât la competența instanței învestite cu soluționarea contestației formulate împotriva deciziei comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis (litigiile de care face vorbire Legea nr. 95/2006), iar nu la competența instanței învestite cu orice cauză de drept comun în legătură cu săvârșirea unui act de malpraxis.

Pe de altă parte, chiar acceptând că Legea nr. 95/2006 instituie o competență materială specială de soluționare a cauzelor strâns legate de răspunderea civilă delictuală în ceea ce privește actul medical de malpraxis, instanța a reținut incidența în cauză a dispozițiilor art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, potrivit căroră „La data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă se abrogă orice alte dispoziții contrare, chiar dacă sunt cuprinse în legi speciale” și a apreciat că dispozițiile cuprinse în art. 676 din Legea nr. 95/2006 nu pot primi aplicare în sensul contrar dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. j) NCPC. Or, primul capăt de cerere are un obiect a cărui valoare depășește pragul valoric de 200.000 lei stabilit pentru competența judecătoriei, competență pentru soluționarea acestui capăt de cerere având Tribunalul București.

Analizând actele și lucrările de la dosarul cauzei în raport de dispozițiile legale incidente, Curtea a reținut că, în cauză, competența de soluționare a cauzei aparține Judecătoriei Sector 1 București, pentru următoarele considerente:

Cererea de chemare în judecată cuprinde două capete de cerere, respectiv constatarea existenței unui act de malpraxis și, ca urmare a existenței culpei părților, obligarea la plata în solidar a sumei de 250,000 euro, daune morale, precum și obligarea părților la publicarea într-un ziar de largă circulație și difuzarea pe un post de televiziune național a dispozitivului hotărârii judecătorești. Ca urmare, Curtea a reținut că petitul principal al acțiunii îl constituie constatarea unui act de malpraxis, iar solicitarea de acordare a unui prejudiciu este accesorie solicitării de a se constata existența unui act de malpraxis.

Conform dispozițiilor art. 123 alin. (1) NCPC, cererile accesorii, adiționale și incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competență materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești, cu excepția cererilor prevăzute la art. 120 privitoare la insolvență sau concordatul preventiv. Potrivit dispozițiilor art. 676 din Legea nr. 95/2006, instanța competentă să soluționeze litigiile prevăzute de lege este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamat.

Așadar, legiuitorul a prevăzut o competență specială în ceea ce privește cerele de chemare în judecată de natura celei deduse judecății. Nu se poate reține că dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006 se referă numai la competența instanței investite cu soluționarea contestației formulate împotriva deciziei comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis, întrucât Legea nr. 95/2006 reglementează inclusiv litigiile privind constatarea cazurilor de malpraxis potrivit dispozițiilor art. 665, art. 666 din Legea nr. 95/2006. De asemenea, Curtea nu a reținut incidența în cauză a dispozițiilor art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a legii 134/2010 privind Codul de procedură civilă, întrucât dispozițiile art. 676 din Legea nr. 95/2006 nu sunt dispoziții contrare normelor cuprinse în Codul de procedură civilă.

Așadar, față de aceste considerente, Curtea a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sector 1 București.

10. Competența judecătoriei în soluționarea acțiunii având ca obiect pretenții daune materiale și morale. Intervenție chirurgicală de ligamentoplastie. Contractarea din mediul intraspitalicesc a unui agent infecțios, cu ocazia intervenției chirurgicale

Legea nr. 95/2006 este legea specială aplicabilă domeniului medical, competența de soluționare a litigiilor prevăzute în această lege revenind judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială a avut loc actul de malpraxis reclamat.

Textul art. 687 din Legea nr. 95/2006, republicată, instituie în favoarea judecătoriei o competență materială și teritorială specială de soluționare a răspunderii civile delictuale în ceea ce privește actul medical de malpraxis, care înlătură competența de drept comun raportată la criteriul valoric, întrucât norma specială are prioritate de aplicare atunci când vine în concurs cu norma generală, conform principiului *specialia generalibus derogant*. Pentru a reține incidența art. 687 din Legea nr. 95/2006, instanța are în vedere în primul rând formularea generală a textului, care nu distinge între diferitele tipuri de răspundere prevăzute de această lege, ci stabilește cu titlu general că toate litigiile prevăzute de Legea nr. 95/2006 vor fi soluționate de judecătorie. Potrivit principiului de drept general aplicabil, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă.

Trib. București, s. a III-a civ., sent. nr. 300 din 14.03.2016, www.rolii.ro

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a III-a civilă, la data de 12.08.2015, reclamanta I.I. a chemat în judecată pe pârâtele Centrul Medical U. SRL și E. Hospital SA, solicitând instanței să dispună obligarea pârâtelor la plata către reclamantă a sumei de 102.141,68 lei (sumă compusă din 30.299 lei – cheltuieli materiale efectuate în țară, respectiv drepturi salariale de recuperat, precum și echivalentul sumei de 16.254 euro, cheltuieli efectuate în străinătate), reprezentând despăgubiri materiale ca urmare a prejudiciului cauzat prin contractarea din mediul intraspitalicesc al unității medicale